

Zadeva C-103/21

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

18. februar 2021

Predložitveno sodišče:

Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen
(Italija)

Datum predložitvene odločbe:

9. februar 2021

Tožeča stranka:

SG

Tožena stranka:

Autonome Provinz Bozen

Predmet postopka v glavni stvari

Združljivost pomoči za naložbe za hidroelektrarne za planinske kočje in zatočišča, ki niso priključena na električno omrežje, z notranjim trgov; zakonitost znižanja pomoči, ki ga opravijo nacionalni organi po poteku sheme pomoči Unije

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU, zlasti

Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL 2015, L 248, str. 9) (v nadaljevanju: Uredba [EU] 2015/1589)

Sklep Komisije z dne 25. julija 2012 o odobritvi državne pomoči v skladu s členoma 107 in 108 PDEU SA.32113 (10/N) (2013/C 1/02) (UL 2013, C1, str. 7) (v nadaljevanju: Sklep o pomoči SA.32113)

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je pomoč, ki je bila odobrena s Sklepom Komisije SA.32113 (2010/N) z dne 25. julija 2012 v obsegu 80 odstotkov za gradnjo mikro hidroelektrarn za pridobivanje električne energije za lastne potrebe iz obnovljivih virov energije, v korist planinskih koč in zatočišč na območju visokogorja, pri katerih priključitev na električno omrežje brez ustreznega tehničnega in finančnega vložka ni izvedljiva, potekla 31. decembra 2016?
2. Če je odgovor na to vprašanje pritrdilen:
 - 2.1 Ali je potem treba dodatno preizkusiti, ali je treba člen 20 Uredbe (EU) 2015/1589 razlagati tako, da mora Komisija, v primeru uporabe pomoči v nasprotju s pravili, pred ukrepanjem državnih organov izdati odločbo o izterjavi?
 - 2.2 Ali je treba preizkusiti, ali je navedena pomoč v smislu člena 107(3)(c) PDEU združljiva z notranjim trgov, saj je namenjena spodbujanju razvoja določenih gospodarskih območij, oziroma, ali lahko izkrivi konkurenco in škoduje trgovanju med državami članicami?

Navedene določbe prava Unije

Člen 107(1) in (3)(c) ter člen 108(3) PDEU

Člen 1(a), (c), (f), (g), člen 4(3), člen 9(3) in (4), člen 20 ter uvodna izjava 28 Uredbe (EU) 2015/1589

Člen 4(1), (2)(b) in (3) Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 4, str. 3)

Člen 41(7)(a), (8) in (9) Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgov pri uporabi členom 107 in 108 Pogodbe (UL 2014, L 187, str. 1) (Uredba o splošnih skupinskih izjemah [Uredba št. 651/2014], v nadaljevanju: Uredba [EU] št. 651/2014)

Točke 6, 97 in 98 Sklepa o pomoči SA.32113

Navedene nacionalne določbe

Landesgesetz vom 7. Juli 2010, Nr. 9 „Bestimmungen im Bereich der Energieeinsparung, der erneuerbaren Energiequellen und des Klimaschutzes“ (deželni zakon z dne 7. julija 2010, št. 9 „Določbe na področju varčevanja z energijo, energije iz obnovljivih virov in varovanja podnebja“, objavljen v

Amtsblatt der Region z dne 3. avgusta 2010 št. 31 v sedaj veljavni različici (v nadaljevanju: deželni zakon št. 9)

Beschluss der Landesregierung vom 8. November 2010, Nr. 1804 (sklep deželne vlade z dne 8. novembra 2010, št. 1804, objavljen v Amtsblatt der Region z dne 13. novembra 2012, št. 46, v nadaljevanju: sklep deželne vlade št. 1804)

Dejansko stanje in postopek v glavni stvari

- 1 Tožeča stranka je lastnica planinske koče, ki zaradi svoje odročne lege ni priključena na javno električno omrežje.
- 2 Z deželnim zakonom št. 9 je bila v korist planinskih koč in zatočišč, katerih priklop na električno omrežje brez ustreznega tehničnega in finančnega vložka ne bi bil izvedljiv, uvedena pomoč v višini 80 odstotkov za gradnjo hidroelektrarn za pridobivanje električne energije iz obnovljivih virov energije.
- 3 To shemo pomoči je Evropska komisija (v nadaljevanju: Komisija) odobrila 25. julija 2012 s Sklepom o pomoči SA.32113.
- 4 Na podlagi te sheme pomoči je tožeča stranka pri pristojnem organu tožene stranke zahtevala pomoč za projekt za pridobivanje električne energije s hidroenergijo. Pridobljena električna energija naj bi bila namenjena lastnim potrebam.
- 5 Z odločbo pristojnega organa z dne 31. avgusta 2018 je bila tožeči stranki dodeljena pomoč v višini 115.011 EUR, kar ustreza 80 odstotkom upravičenih stroškov v višini 143.764,02 EUR.
- 6 Dne 27. aprila 2020 je pristojni organ deloma preklical dodeljeno pomoč. Shema pomoči SA.32113 naj bi potekla 31. decembra 2016, deželna vlada naj bi spremenila merila za pomoč in Uredba št. 651/2014 naj bi najvišji znesek znižala iz 80 odstotkov na 65 odstotkov upravičenih stroškov.
- 7 Na podlagi novih meril so bili upravičeni stroški določeni na 142.468 EUR, pomoč pa obračunana v višini 65 odstotkov, to je 92.604 EUR. S tem je bil preklican del pomoči v višini 22.406,80, in odrejeno izplačilo na novo obračunane pomoči.
- 8 Nato je tožeča stranka pri tem Verwaltungsgericht (upravno sodišče, Italija) vložila tožbo za razveljavitev pravnih aktov, ki jo bremenijo, zlasti delnega preklica (v nadaljevanju: izpodbijani pravni akti).
- 9 Svojo tožbo utemeljuje s šestimi tožbenimi razlogi, s katerimi, kolikor je upoštevno glede prava Unije, med drugim graja:
 - Pomoč ni nezakonita, saj ne gre za državno pomoč v nasprotju s pravom Unije v smislu člena 107(1) PDEU. S pomočjo, ki je izključno namenjena lastni

oskrbi planinske koče, naj ne bi bila izkrivljena niti konkurenca znotraj Evropske unije niti oškodovano trgovanje med državami članicami.

- Le Komisija je pristojna za sprejetje odločitve, da se dodelitev pomoči izreče za nezakonito in da se zahteva njeno vračilo, ne pa tožena stranka.
- Tožena stranka naj bi kršila načelo dobre vere in pravne varnosti, saj je Uredba (EU) št. 651/2014 v trenutku dodelitve deloma preklicane pomoči veljala od 1. julija 2014, to je več kot štiri leta. Tožeča stranka brez spodbujevalnega učinka objavljenе pomoči nikoli ne bi opravila izvedene naložbe.

- 10 Tožena stranka predlaga zavrnitev tožbe.
- 11 Meni, da je šlo za nezakonito državno pomoč, saj je shema pomoči SA.32113 zapadla 31. decembra 2016 in za to ni imela pravne podlage. Prav tako je bila pomoč v nasprotju z Uredbo (EU) št. 651/2014. Zato bi morala biti prilagojena tej uredbi in zmanjšana.

Obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 12 Uspeh pravnega sredstva je odvisen od odločitve Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče) o razlagi Pogodb.
- 13 Senat meni, da je treba Sodišču v skladu s členom 267 PDEU predložiti zgoraj navedena vprašanja v predhodno odločanje iz sledečih razlogov, saj so ti glede več tožbenih razlogov tožeče stranke odločilni za izid spora.

Zakonodaja Unije in nacionalna zakonodaja

- 14 Zakonodaja, ki je upoštevna za spor, je navedena zgoraj v odlomkih „Navedene nacionalne določbe“ in „Navedene določbe prava Unije“. Sledeče navedbe jih dopolnjujejo.
- 15 Deželni zakon št. 9 določa, da lahko Land Südtirol (avtonomna pokrajina Bolzano) dodeli pomoč do višine 80 odstotkov za gradnjo in razširitev naprav za pridobivanje električne energije iz obnovljivih virov energije. Na tej podlagi je bilo s Sklepom deželne vlade št. 1804 odločeno, da se planinskim kočam in zatočiščem za te naprave dodeli pomoč za gradnjo in razširitev hidroelektrarn. Dalje na bi bili ti izdatki z letnim finančnim zakonom določeni v breme naslednji proračunskih let.
- 16 Komisija je s svojim Sklepom o pomoči SA.32113 odobrila prej navedeno shemo pomoči. Iz njega izhaja, da so bila za shemo pomoči predvidena proračunska sredstva v skupni višini 187 milijonov EUR in letno 32 milijonov EUR ter trajanjem do 31. decembra 2016. Po navedbah Komisije približno polovica sredstev ni državna pomoč, točno trajanje pa ni izrecno navedeno.

- 17 Zlasti glede predvidene pomoči planinskim kočam in zatočiščem za naložbe za hidroelektrarne je Komisija sklenila, da ne bo podala ugovorov, saj gre za državno pomoč za spodbujanje razvoja določenih gospodarskih vej ali gospodarskih območij v smislu člena 107(3)(c), ki je združljiva z notranjim trgovom.
- 18 Vpliv proizvodnje električne energije na odročnih območjih brez priključitve na električno omrežje na trgovanje med državami članicami je *a priori* ocenila za majhnega (točka 97 Sklepa o pomoči SA.32113).
- 19 Predvidena shema pomoči naj bi bila namenjena temu, da izravna pravo teritorialno posebnost, in naj bi bila tudi objektivno upravičena zaradi nujnosti, da se na razumen način spopade s pomanjkanjem zanesljive in učinkovite oskrbe z električno energijo na odročnih območjih avtonomne pokrajine Bolzano. Komisija je zato zaključila, da ima pomoč za elektrifikacijo podeželskih in gorskih območij avtonomne pokrajine Bolzano nasploš pozitiven učinek, saj pripomore k temu, da se zagotovi pravica strank, zlasti družin in malih podjetij do zanesljive in okolju prijazne oskrbe z elektriko (točka 97 Sklepa o pomoči SA.32113).
- 20 Po členu 41 („Pomoč za naložbe za spodbujanje energije iz obnovljivih virov“) Uredbe (EU) št. 651/2014 je pomoč za naložbe za spodbujanje energije iz obnovljivih virov združljiva z notranjim trgovom in je izvzeta iz obveznosti priglasitve, če izpolnjuje druge v tej določbi določene pogoje.

Vprašanja za predhodno odločanje

- 21 Prvi tožbeni razlog se nanaša na pravno vprašanje, ali lahko pomoč v dodeljenem obsegu 80 odstotkov povzroči izkrivljenje konkurence in škoduje trgovanju med državami članicami.
- 22 Če bi bil odgovor na to vprašanje nikalen, bi to privedlo do razveljavitve izpodbijanih pravnih aktov.
- 23 Poleg tega je pri tem sodišču v teku še sedem podobnih postopkov, ki obravnavajo isto pravno vprašanje.
- 24 Senat glede tega dvomi v dejanski iztek sheme pomoči SA.32113, ki jo je odobrila Komisija.
- 25 V samem Sklepu o pomoči SA.32113 ni izrecno določena časovna omejitev te ureditve. Zgolj iz izseka objave v Uradnem listu Evropske unije izhaja, da je bilo določeno trajanje do 31. decembra 2016.
- 26 Deželni zakon št. 9 je določal, da se potrebna sredstva za prispevke za gradnjo mikro hidroelektrarn za planinske kočice in zatočišča, pri katerih priključitev na električno omrežje brez ustreznega tehničnega in finančnega vložka ni izvedljiv, letno določijo s finančnim zakonom.

- 27 Tako je bilo tudi po letu 2016, in so bili za to v deželnem proračunu za leti 2017 in 2018 predvideni ustrezni prispevki.
- 28 V Sklepu o pomoči SA.32113 je Komisija štela cilj deželnega zakona št. 9 glede planinskih koč in zatočišč, ki niso priključena na električno omrežje, za združljiv z notranjim trgov.
- 29 Tako se postavi vprašanje, ali je shema pomoči glede elektrifikacije planinskih koč in zatočišč z obnovljivimi viri energije, za katero je Komisija izrekla, da je v smislu člena 107(3) PDEU združljiva z notranjim trgov, potekla dne 31. decembra 2016.
- 30 V primeru nikalnega odgovora na predhodno vprašanje bi dodeljena pomoč pomenila veljavno pomoč, s posledico, da bi bilo izpodbijano znižanje zneska pomoči nezakonito.
- 31 Ob pritrdilnem odgovoru na vprašanje bi šlo za pomoč, ki bi bila dodeljena po obdobju, ki ga je odobrila Komisija. Tudi če ne gre za kršitev pogojev in zahtev, ki jih je določila Komisija, bi šlo za zlorabo dodelitve pomoči.
- 32 V tem primeru bi bilo treba preizkusiti, ali je treba člen 20 Uredbe (EU) 2015/1589 razlagati tako, da mora Komisija pri zlorabi dodelitve pomoči pred ukrepanjem državnega organa izdati odločbo o izterjavi.
- 33 Poleg tega je treba preizkusiti, ali je ta pomoč še naprej – kot je Komisija določila v Sklepu o pomoči SA.32113 – v smislu člena 107(3)(c) združljiva z notranjim trgov, saj je namenjena spodbujanju razvoja določenih gospodarskih območij.